

ORDIN

**al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor
pentru aprobarea Normei sanitare veterinare ce stabilește standarde minime pentru
protecția bovinelor și a Normei sanitare veterinare ce stabilește standarde minime pentru
protecția ovinelor și caprinelor**

Văzând Referatul de aprobare nr. din, întocmit de Direcția Generală Sănătatea și Bunăstarea Animalelor din cadrul Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor,

Ținând cont de prevederile:

- Convenției Europene privind protecția animalelor de fermă;
- art. 10 lit. b) și art. 6⁶ alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 42/2004 privind organizarea activității sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 215/2004, cu modificările și completările ulterioare;

- art. 3 alin. (3) și al art. 4 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 1415/2009 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor și a unităților din subordinea acesteia, cu modificările și completările ulterioare;

președintele Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor emite următorul ordin:

Art. I. - Se aprobă Norma sanitară veterinară ce stabilește standarde minime pentru protecția bovinelor, prevăzută în anexa nr. 1.

Art. II. – Se aprobă Norma sanitară veterinară ce stabilește standarde minime pentru protecția ovinelor și caprinelor, prevăzută în anexa nr. 2.

Art. III. – Prevederile prezentului ordin preiau recomandările referitoare la protecția bovinelor, ovinelor, caprinelor la Convenția Europeană privind protecția animalelor de fermă adoptate de Comitetul Permanent al acesteia.

Art. IV. - Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor și direcțiile sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor județene și a municipiului București duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art.V. - Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare în termen de 6 luni de la publicarea acestuia.

**PREȘEDINTELE AUTORITĂȚII NAȚIONALE SANITARE VETERINARE
ȘI PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR**

NORMA SANITARĂ VETERINARĂ
ce stabilește standarde minime pentru protecția bovinelor

Capitolul I
Dispoziții generale

Art. 1. - (1) Prezenta normă sanitară veterinară stabilește standardele minime pentru protecția bovinelor crescute în scopuri zootehnice.

(2) Prezenta normă sanitară veterinară conține atât dispoziții generale, cât și dispoziții specifice aplicabile taurilor crescuți pentru reproducție sau îngrășare, vacilor, junincilor și vițelilor.

Art. 2. - (1) Pentru exploatațiile care dețin un număr mai mare de 6 viței se aplică și prevederile Ordinului președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 72 din 15 august 2005 privind aprobarea Normei sanitare veterinare ce stabilește standarde minime pentru protecția vițelilor.

(2) În sensul prezentei norme sanitare veterinare, prin vițel se înțelege un animal cu vârsta mai mică de 6 luni.

Capitolul II
Îngrijirea și inspecția bovinelor

Art. 3. – (1) Animalele trebuie îngrijite de personal suficient care are cunoștințe teoretice și practice corespunzătoare referitoare la bovine, inclusiv la sistemul de creștere utilizat.

(2) Personalul prevăzut la alin. (1) trebuie să poată recunoaște dacă animalele sunt sănătoase sau nu, schimbările comportamentale ale acestora, precum și dacă mediul este adecvat pentru menținerea stării de sănătate a animalelor.

Art. 4. - (1) Toate animalele trebuie să fie inspectate cel puțin o dată pe zi, cu excepția celor legate, care trebuie să fie inspectate cel puțin de două ori pe zi.

(2) Inspecțiile prevăzute la alin. (1) se efectuează independent de orice echipament de supraveghere automat.

(3) În vederea efectuării inspecțiilor prevăzute la alin. (1), trebuie să fie disponibilă o sursă de lumină naturală sau, după caz, artificială.

(4) În cazul în care pentru înregistrarea informațiilor, precum ingestia de alimente, calitatea laptelui sau temperatura corporală, sunt utilizate dispozitive tehnologice, acestea trebuie să fie utilizate pentru monitorizarea stării de sănătate iar informațiile trebuie să fie verificate cel puțin o dată pe zi.

(5) La inspecția animalelor, se acordă o atenție specială stării generale a animalului, manifestărilor comportamentale anormale, aspectului pielii și părului, ongloanelor, ugerului, mișcărilor și posturii, rumegării, prezenței paraziților externi, aspectului fecalelor și consumului de hrană și apă.

(6) La inspecția animalelor se verifică faptul că animalele sunt sănătoase și prezintă activități, mișcări și postură adecvate vârstei, sexului, rasei sau stării fiziologice, inclusiv: ochi clari, luminoși, postură bună, piele cu blana curată și strălucitoare, stare bună a ongloanelor, hrănire normală, comportament corespunzător de rumegare, adăpare, de supt sau alăptare, comportament normal la ridicare, culcare și odihnă, precum și un comportament general cu mișcări corespunzătoare.

(7) Identificarea anumitor comportamente anormale, cum ar fi neliniște, inapetență, scăderea bruscă a producției de lapte, încetarea rumegării, rinoree, lăcrimare, sialoree, tuse persistentă, articulații inflamate, șchiopătare și slăbire, poate indica probleme legate de neasigurarea standardelor minime de bunăstare.

(8) Inspecția animalelor dintr-un efectiv se realizează aleatoriu, examinarea individuală efectuându-se numai în cazul animalelor la care aceasta este considerată necesară, în urma realizării unei inspecții generale.

(9) Dacă animalele nu sunt în stare bună de sănătate și/sau prezintă semne evidente de schimbări comportamentale, persoana responsabilă pentru acestea trebuie să ia măsuri de îngrijire corespunzătoare, fără întârziere, inclusiv izolarea acestora în spații adecvate, cu așternut uscat și confortabil, iar atunci când animalul nu răspunde la aceste îngrijiri, trebuie să solicite prezența medicului veterinar cât mai curând posibil.

Capitolul III

Clădiri și echipamente

Art. 5. - (1) Atunci când se intenționează amplasarea adăposturilor pentru bovine, trebuie luat în calcul riscul influenței factorilor externi de mediu, cum ar fi zgomotul, vibrațiile și poluarea atmosferică.

(2) Densitatea bovinelor adăpostite în grupuri trebuie calculată în raport cu sistemul de creștere, vârsta, sexul, greutatea în viu și nevoile comportamentale ale efectivului, ținând cont de prezența sau absența coarnelor și de mărimea grupului, precum și de faptul că lipsa spațiului sau aglomerarea efectivelor pot conduce la creșterea agresivității, tulburări de comportament sau probleme de altă natură.

(3) Proiectarea, construcția și întreținerea clădirilor și echipamentelor pentru bovine trebuie realizate astfel încât să se asigure condiții corespunzătoare de igienă, să poată fi ușor de curățat și

dezinfectat, să nu existe margini ascuțite sau proeminente care să producă leziuni traumatice animalelor, să respecte condițiile de securitate necesare pentru prevenirea și protecția împotriva incendiilor și să permită o inspecție amănunțită facilă a tuturor animalelor.

(4) Culoarele de trecere și ușile trebuie să fie suficient de largi pentru a permite libera circulație, fără a exista riscul de accidentare.

(5) Bovinelor crescute în sistem legat trebuie să li se asigure în orice moment libertate de mișcare, astfel încât să se poată întinde, odihni, dormi, hrăni și adăpa cu ușurință.

(6) Pentru a se evita disconfortul, stresul sau leziunile traumatice la animale, pardoseala trebuie să fie antiderapantă, curată și bine drenată, adaptată speciei și categoriilor de bovine.

(7) Pentru toate tipurile de exploatații de bovine, trebuie să existe spații adecvate pentru viței.

(8) Sistemele computerizate de hrănire automată trebuie să furnizeze date referitoare la cantitatea de alimente consumate de bovine.

Art. 6. - (1) Temperatura trebuie menținută în clădiri în limitele zonei termo-neutre, depinzând de tipul pavimentului, de proprietățile sale de izolare, de viteza, temperatura și umiditatea aerului, de radiația și izolația clădirii.

(2) Este necesară izolarea clădirilor pentru a menține spațiile de adăpostire a animalelor libere de îngheț, mai ales în adăposturile cu pardoseala sub formă de grătar.

(3) Clădirile trebuie să aibă ventilație mecanizată sau naturală adecvată prin care să se furnizeze aer proaspăt, care să circule deasupra capului animalelor, și care să permită menținerea temperaturii efective a mediului în zona de confort a animalelor.

(4) Pentru a menține temperatura interioară peste valoarea minimă indicată, trebuie aplicată o încălzire suplimentară dacă este necesar, în special pentru animalele tinere.

(5) Trebuie ținut cont de faptul că, în sezonul rece, temperatura este resimțită de animale ca fiind mai scăzută atunci când umiditatea aerului este crescută.

(6) Dacă temperatura este mai mare decât maximul indicat, trebuie luate măsuri suplimentare, precum: o suprafață mai mare de pardoseală, ventilatoare suplimentare și, când este necesar, pulverizare cu apă.

(7) În clădiri, temperaturile trebuie să respecte următoarele valori, în vederea reducerii riscurilor pentru sănătatea animalelor:

Categoria de animale	Temperatura minimă	Temperatura maximă
Viței înainte de înțarcare	+ 5°C	+ 25 °C
Taurine ≤ 400 kg	- 5°C	+ 25 °C

Capitolul IV

Managementul

Art. 7. - (1) Instalațiile de furajare și adăpare trebuie să fie proiectate, construite și amplasate astfel încât să fie redus la minimum riscul de contaminare a hranei și apei, precum și efectele dăunătoare ale competiției dintre animale.

(2) Bovinele trebuie să aibă acces la o rație alimentară echilibrată din punct de vedere calitativ și cantitativ, adaptată și corespunzătoare nevoilor fiziologice, conținutul în energie, proteine, minerale și vitamine al rației alimentare fiind un factor esențial pentru creștere, indicele de conversie alimentară, calitatea laptelui, eficacitatea reproducției și calitatea carcasei.

(3) Furajele trebuie să fie palatabile și adaptate speciei și vârstei, de o calitate omogenă și în cantitate suficientă, pentru evitarea oricărei competiții.

(4) În cazul în care animalele sunt hrănite ad libitum, trebuie să fie disponibil cel puțin un front de furajare la 10 bovine, în situația adăpostirii în grup a animalelor.

(5) Dacă bovinele sunt hrănite în tainuri, toate animalele din boxă trebuie să poată mânca în același timp.

(6) Frontul minim de furajare pe cap de animal este prezentat în tabelul următor:

Categoria de animale	Furajare individuala	Furajare în tainuri
Viței neîntârcați	Un dispozitiv cu 2 l/animal	-
Viței după întărcare	-	0,34 cm
Taurine ≤ 400 kg	-	0,50 cm
Taurine > 400 kg	-	0,65 cm
Vaci	-	0,70 cm

(7) Cantitatea minimă de furaj de cap de animal trebuie să asigure menținerea funcțiilor vitale și este prezentată în următorul tabel:

Categoria de animale	Furaj (kg/cap de animal)
Viței neîntârcați	Substituent de lapte: 2 l/12 ore
Taurine ≤ 400 kg	Fân: 7 kg/ 24 ore
Taurine > 400 kg	Fân: 15 kg/ 24 ore

Art. 8. - (1) Toate bovinele trebuie să aibă acces liber la o sursă de apă potabilă proaspătă de calitate adecvată, livrată ad libitum, care să corespundă nevoilor fiziologice.

(2) Dispozitivele de adăpare trebuie proiectate și poziționate într-o manieră adecvată speciei, vârstei și taliei animalelor.

(3) Pentru a se asigura accesul simultan la apă al tuturor animalelor, sunt necesare două adăpători pe boxă.

(4) Peste adăpătoare, trebuie păstrat un spațiu liber de 60 cm.

(5) Înălțimea adăpătorii trebuie să fie adecvată dimensiunii fiecărei categorii de bovine care este adăpostită în boxă.

(6) Adăpătoarea trebuie să se poată goli și curăța complet, întrucât poluarea apei potabile poate duce la o absorbție deficitară a apei și la îmbolnăviri.

(7) Adăpătorile nu trebuie să creeze obstacole pentru animale, personal, mașini și sisteme mecanice.

(8) Adăpătorile nu trebuie amplasate lângă zonele de furajare și de odihnă, pentru a se preveni eventualele pierderi de apă care ar putea uda furajul și așternutul.

(9) Debitul apei la adăpătoare trebuie adaptat la specie.

(10) Vițeii tineri nu trebuie să fie adăpați cu apă rece, în special în timpul iernii, deoarece aceasta poate provoca diaree, ci cu apă sau electroliți la temperatura de aproximativ 30° C.

Art. 9. - (1) În adăposturile pentru bovine trebuie să fie asigurate condiții astfel încât temperatura ambiantă, viteza aerului, umiditatea relativă, nivelul de gaze toxice și praf să nu afecteze în mod negativ sănătatea și bunăstarea animalelor.

(2) Facilitățile de depozitare a gunoiului de grajd în interiorul sau în afara unității trebuie proiectate, întreținute și administrate pentru a se preveni expunerea animalelor la gaze, în concentrații dăunătoare pentru sănătatea acestora.

(3) Animalele nu trebuie să fie expuse inutil la zgomote constante sau bruște, astfel că ventilatoarele, utilajele de hrănire sau alte echipamente trebuie construite, amplasate, utilizate și întreținute astfel încât să provoace cât mai puțin zgomot posibil, atât direct, în interiorul adăposturilor, cât și indirect, prin structura adăposturilor în sine.

(4) Animalele nu trebuie ținute în permanență în lumină puternică sau în întuneric total.

(5) Nivelul de iluminare naturală sau artificială trebuie să fie suficient pentru a permite exprimarea unui comportament normal iar sursele de lumină artificială trebuie montate astfel încât să nu provoace disconfort animalelor.

(6) Circuitele și echipamentele electrice trebuie să fie întreținute astfel încât să se evite riscul electrocutării animalelor.

(7) Toate echipamentele automate sau mecanice din adăposturi care influențează sănătatea și bunăstarea animalelor trebuie să fie inspectate cel puțin o dată pe zi, astfel încât să fie identificată și remediată imediat orice defecțiune care ar putea pune în pericol sănătatea sau bunăstarea animalelor, cu luarea de măsuri corespunzătoare pentru protecția acestora până la remedierea deficienței.

(8) În cazul în care bovinele sunt ținute în aer liber, în zone fără refugiu natural sau umbră, trebuie să se asigure o alta formă de protecție împotriva intemperiilor.

(9) Pășunile trebuie să fie selectate și administrate astfel încât să se asigure că animalele nu sunt supuse riscurilor fizice, chimice sau de altă natură.

(10) Trebuie evitată pe cât posibil utilizarea instrumentelor care administrează șocuri electrice, fiind interzisă aplicarea de șocuri electrice pentru a controla comportamentul animalelor, aceasta fiind

permisă doar pentru ghidarea animalelor adulte, care refuză să se miște și numai atunci când acestea au spațiu suficient pentru a înainta.

(11) Electroșocurile nu trebuie să dureze mai mult de o secundă și se aplică numai pe mușchii crupei animalelor, fiind interzisă administrarea acestora în mod repetat dacă animalul nu reacționează.

Capitolul V

Mutilări, manopere și intervenții chirurgicale

Art. 10. - (1) Sunt interzise următoarele proceduri, care duc la pierderea unei cantități semnificative de țesut sau la modificarea structurii osoase a bovinelor:

- a) modificarea sau mutilarea limbii;
- b) ecornarea, prin alte mijloace decât îndepărtarea chirurgicală a coarnelor;
- c) codotomia;
- d) castrarea taurilor și a vițelilor, prin alte metode decât îndepărtarea chirurgicală a testiculelor.

(2) Sunt exceptate de la interdicțiile prevăzute la alineatul (1):

- a) procedurile efectuate în scopuri terapeutice;
- b) procedurile care pot fi efectuate numai în interesul animalelor sau atunci când este necesar pentru protecția persoanelor, respectiv castrarea și vasectomia, aplicarea de inele nazale la tauri, distrugerea sau îndepărtarea zonei producătoare de corn la animalele mai mici de patru săptămâni prin cauterizare chimică sau cauterizare termică, cu condiția ca aceasta să se efectueze cu un instrument care produce suficientă căldură, timp de cel puțin zece secunde.

(3) Procedurile prin care animalele pot suferi sau riscă să sufere dureri considerabile se efectuează sub anestezie locală sau generală, de către un medic veterinar sau de către orice altă persoană calificată, în conformitate cu legislația în vigoare.

(4) Procedurile care nu necesită anestezie se efectuează astfel încât să se evite durerea inutilă sau prelungită, precum și stresul.

(5) Marcarea bovinelor pentru identificare trebuie să se facă cu grijă de către operatori care dețin competența necesară, astfel încât să se evite durerea inutilă sau suferința animalelor, atât în momentul marcării, cât și ulterior.

Capitolul VI

Dispoziții suplimentare aplicabile taurilor creșcuți pentru reproducție sau îngrășare

Art. 11. - (1) Țarcurile pentru tauri trebuie poziționate astfel încât să permită vederea altor animale, iar grupurile de animale trebuie să fie omogene, pentru a se preveni eventualele lupte.

(2) Adăposturile individuale pentru taurii adulți de talie medie trebuie să includă o zonă de odihnă de cel puțin 16 m².

(3) Pentru taurii cu greutatea mai mare de 1000 kg, zona de odihnă nu trebuie să fie mai mică de 1 m² pentru fiecare 60 kg greutate vie.

(4) Pentru taurii de aproximativ 600 kg, adăpostiți în grup, spațiul minim nu trebuie să fie mai mic de 3 m²/ animal.

Capitolul VII

Dispoziții suplimentare aplicabile vacilor și junincilor

Art. 12. - (1) În stabulație liberă, numărul de animale adăpostite nu trebuie să depășească numărul de locuri de odihnă disponibile și nici numărul de spații pentru hrănirea animalelor.

(2) Podeaua zonei de odihnă trebuie să fie solidă, acoperită cu paie sau alt tip adecvat de așternut , pentru a se asigura confortul și a se reduce riscul de rănire.

(3) Spațiul alocat pe cap de animal variază în funcție de greutatea animalului și de asigurarea/ neasigurarea accesului la spații exterioare, precum pășuni și padocuri.

(4) Spațiul alocat bovinelor destinate producției de lapte cazate în adăposturi, care au acces la spații exterioare:

Greutatea animalului	Suprafața alocată
200 -350 kg	4 m ²
350 - 500 kg	5 m ²
Peste 500 de kg	Se adaugă câte 1 m ² /100 kg

(5) Se alocă spațiu suplimentar animalelor ținute exclusiv în adăpost:

Greutatea animalului	Suprafața alocată
200 -350 kg	3 m ²
350 - 500 kg	3,7 m ²
Peste 500 de kg	Se adaugă câte 0,75 m ² /100 kg

(6) Dimensiunea standurilor individuale, pentru bovinele de lapte, variază în funcție de greutatea animalului:

Greutatea animalului	Lungimea standului	Lățimea standului
350 – 500 kg	2 m	1,1 m
500 – 600 kg	2,15	1,15 m
600 – 700 kg	2,30 m	1,2 m
700 – 800 kg	2,5 m	1,3 m

(7) Animalele nu trebuie să fie adăpostite într-o zonă echipată complet cu grătare.

(8) Echipamentele de muls trebuie menținute în stare corespunzătoare pentru a se preveni leziunile ugerului.

(9) Se interzice legarea permanentă a cozii.

(10) La inspecția zilnică, trebuie acordată o mare atenție ugerului și organelor genitale ale bovinelor, mai ales în ultimile două luni de gestație, precum și igienei ongloanelor.

(11) Fătările trebuie să se desfășoare în spații special amenajate, unde animalele sunt atent monitorizate de către personal calificat și competent.

(12) Intervențiile chirurgicale, precum operația cezariană sau remedierea distociilor, se realizează exclusiv de către personal calificat în acest domeniu.

Capitolul VIII

Dispoziții suplimentare aplicabile vițelilor

Art. 13. - (1) Se interzice legarea vițelilor, aceștia putând fi conționați numai pentru o perioadă de timp care este necesară pentru examinare sau pentru hrănire.

(2) Se interzice aplicarea botnițelor.

(3) În cazul în care vițelii sunt ținuți în boxe individuale, acestea trebuie să fie construite și amplasate astfel încât să permită vederea vițelilor între ei sau vederea altor animale.

(4) Dimensiunile boxei individuale trebuie să fie adecvate taliei animalului preconizate la sfârșitul perioadei de exploatare.

(5) Înălțimea oricărei boxe individuale trebuie să fie cel puțin egală cu înălțimea vițelului la greabăn, măsurată în poziție patrupedă, iar lungimea acesteia trebuie să fie cel puțin egală cu lungimea corpului vițelului, măsurată de la vârful nasului până la marginea caudală a tuberozității ischiatice, înmulțită cu 1,1.

(6) Pentru animalele ținute exclusiv în adăpost, trebuie să se aloce spațiu suplimentar:

Greutatea animalului	Suprafața alocată
Până în 100 de kg	1,5 m ²
100 – 200 de kg	1,9 m ²

(7) În cazul în care vițelii sunt ținuți în grupuri, trebuie asigurată o zonă de odihnă spațioasă pentru ca vițelii să se poată întinde simultan fără impedimente și să permită fiecărui vițel să se întoarcă, să se odihnească, să se ridice, să se curețe fără dificultate și să se mențină curat.

(8) Atât pentru vițelii până la vârsta de două săptămâni, cât și pentru vițelii mai mari, zona de odihnă trebuie să fie acoperită cu așternut corespunzător suficient, curat și uscat.

(9) Adăposturile trebuie bine iluminate, de preferință prin lumină naturală, timp de cel puțin 8 ore pe zi.

(10) După naștere, vițelul nou-născut trebuie să primească suficient colostru cât mai curând posibil, dar nu mai târziu de 6 ore. iar atunci când se utilizează colostru de la o altă fermă, acesta

trebuie supus unui tratament adecvat, precum încălzirea timp de o oră la 56 ° C, ținând cont de faptul că nu trebuie supraîncălzit, deoarece se distrug anticorpii.

(11) Vițeei mai mari de 2 săptămâni trebuie să aibă acces la o rație placută la gust, ușor digerabilă și hrănitoare, care să includă furaje grosiere corespunzătoare vârstei, greutateii și nevoilor lor biologice, pentru menținerea unei stări bune de sănătate și pentru permiterea exprimării unui comportament normal și dezvoltării normale a rumenului și care să conțină o cantitate suficientă de fier.

(12) Vițeei mai mari de 2 săptămâni trebuie să aibă acces la apă în cantități suficiente și de o calitate adecvată în orice moment sau cel puțin să fie în măsură să-si satisfacă cerințele hidrice prin ingestia altor substanțe fluide.

(13) În primele patru săptămâni de viață, toți vițeei trebuie să primească alimente lichide cel puțin de două ori pe zi.

NORMA SANITARĂ VETERINARĂ
ce stabilește standarde minime pentru protecția ovinelor și caprinelor

Capitolul I
Dispoziții generale

Art. 1. - (1) Prezenta normă sanitară veterinară stabilește standardele minime pentru protecția ovinelor și caprinelor crescute în scopuri zootehnice.

(2) În sensul prezentei norme sanitare veterinare, ovinele și caprinele cu vârsta mai mică de 6 luni sunt considerate a fi miei și iezi.

Capitolul II
Îngrijirea și inspecția ovinelor și caprinelor

Art. 2. - (1) Animalele trebuie îngrijite de personal suficient care are cunoștințe teoretice și practice corespunzătoare referitoare la ovine și caprine, inclusiv la sistemul de creștere utilizat.

(2) Personalul prevăzut la alin. (1) trebuie să poată recunoaște dacă animalele sunt sănătoase sau nu, să identifice schimbările comportamentale ale acestora, precum și dacă mediul este adecvat pentru menținerea stării de sănătate a animalelor.

(3) Personalul prevăzut la alin. (1) trebuie să fie competent în toate domeniile legate de creșterea ovinelor și caprinelor, inclusiv în manipularea, mulgerea și tehnicile de tundere ale acestora, operațiunile trebuind realizate cu evitarea oricărui stres sau suferință a animalelor.

Art. 3. - (1) Efectivul de animale trebuie inspectat cu atenție cel puțin o dată pe zi, cu excepția cazului în care animalele sunt ținute afară, în condiții de siguranță, la climă blândă, când frecvența inspecției poate fi redusă, dar nu mai rar de o dată pe săptămână.

(2) Inspecțiile trebuie să fie mai frecvente decât este prevăzut la alin. (1) atunci când bunăstarea animalelor ar putea fi periclitată, în special atunci când oile au miei sau caprele iezi, când există un risc substanțial de atac al prădătorilor, precum și în cazul în care managementul sau alte condiții se schimbă semnificativ.

(3) Inspecțiile se efectuează independent de orice echipament de supraveghere automat.

(4) În vederea efectuării inspecțiilor prevăzute la alin. (1), trebuie să fie disponibilă o sursă de lumină naturală sau, după caz, artificială.

(5) Inspecția animalelor dintr-un efectiv se realizează aleatoriu, examinarea individuală efectuându-se numai în cazul animalelor la care aceasta este considerată necesară, în urma realizării unei inspecții generale.

(6) Dacă animalele nu sunt în stare bună de sănătate și/sau prezintă semne evidente de schimbări comportamentale, persoana responsabilă pentru acestea trebuie să ia măsuri de îngrijire corespunzătoare, fără întârziere, inclusiv izolarea acestora în spații adecvate, cu așternut uscat și confortabil, iar atunci când animalul nu răspunde la aceste îngrijiri, trebuie să solicite prezența medicului veterinar cât mai curând posibil.

(7) Personalul cu responsabilități pentru îngrijirea animalelor trebuie să acorde o atenție deosebită stării membrilor ovinelor și caprinelor și să includă măsuri preventive, precum scurtarea ongloanelor, după caz; pentru băile picioarelor, se utilizează numai preparate neiritante, în diluții corecte.

Capitolul III

Clădiri și echipamente

Art. 4. - (1) Atunci când se intenționează amplasarea adăposturilor pentru ovine sau caprine, trebuie luat în calcul riscul influenței factorilor externi de mediu, cum ar fi zgomotul, lumina, vibrațiile, condițiile atmosferice și poluarea, riscurile de incendiu și de inundații.

(2) Densitatea animalelor adăpostite în grupuri trebuie calculată în raport cu sistemul de creștere, vârsta, sexul, greutatea în viu și nevoile comportamentale ale efectivului, ținând cont de prezența sau absența coarnelor și de mărimea grupului.

(3) Proiectarea, construcția și întreținerea clădirilor și echipamentelor pentru ovine sau caprine trebuie realizată astfel încât să se asigure condiții corespunzătoare de igienă, să poată fi ușor de curățat și dezinfectat, să nu aibă margini ascuțite sau proeminente care să producă leziuni traumatice animalelor, să respecte condițiile de securitate necesare pentru prevenirea și protecția împotriva incendiilor, să permită eliberarea și evacuarea rapidă a animalelor, în caz de urgență și să permită o inspecție amănunțită facilă a tuturor animalelor.

(4) Gardurile trebuie construite și întreținute în mod corespunzător, pentru a se evita riscul de rănire a animalelor, fiind interzisă utilizarea sârmei ghimpate.

(5) În cazul în care se folosește un tip de sârmă sau plasă, și în special pentru ovinele și caprinele cu coarne, aceasta trebuie să fie inspectată frecvent și menținută întinsă, pentru a se reduce cât mai mult posibil rănirea animalelor.

(6) Pentru terenurile pentru miei sau iezi, utilizarea gardurilor cu ochiuri de plasă trebuie evitată, recomandându-se instalarea de garduri mobile sau fixe deschise.

(7) Gardurile electrice trebuie proiectate și întreținute astfel încât contactul cu acestea să nu provoace mai mult de un disconfort de moment.

(8) Gardurile cu plasă electrificate nu trebuie utilizate pentru ovinele și caprinele cu coarne, în cazul în care acestea ar putea prezenta un risc pentru animale.

(9) Pereții despărțitori ai boxelor pentru caprine trebuie să aibă înălțimea de minim 1,30 metri, pentru a se preveni evadarea animalelor, având în vedere comportamentul specific acestora de a sări.

(10) În situația în care caprinele sunt adăpostite în boxe individuale, acestea vor fi prevăzute cu pereți despărțitori prin care să se poată vedea.

(11) În situația în care caprinele sunt ținute în adăposturi prevăzute cu padocuri pentru mișcare, acestea trebuie să aibă dimensiunea de 3-4 ori mai mare decât suprafața adăpostului.

Capitolul IV

Managementul

Art. 5. - (1) Instalațiile de furajare și adăpare trebuie să fie proiectate, construite și amplasate astfel încât să fie reduse la minimum riscul de contaminare a hranei și a apei și efectele dăunătoare ale competiției dintre animale.

(2) Pentru a se evita înghețarea, conductele de apă trebuie să fie izolate și verificate în timpul sezonului rece, pentru a se asigura că apa este disponibilă; atunci când temperaturile sunt foarte scăzute, această verificare trebuie realizată în timpul inspecțiilor zilnice.

(3) Adăpătorile trebuie să fie golite și curățate în mod regulat, în special în sezonul calduros.

(4) Adăpătorile nu trebuie amplasate în apropierea zonelor de hrănire sau de odihnă, pentru a se preveni eventualele pierderi de apă care ar putea uda furajul și așternutul.

(5) Înălțimea adăpătorilor trebuie să fie adecvată mărimii fiecărei categorii de animale permise a fi cazate în adăpostul respectiv:

Categoria de animale	Înălțimea adăpătorii (m)
Oi	0,50
Miei < 30 kg	0.30
Miei > 30 Kg	0,40

(6) Toate ovinele și caprinele trebuie să aibă acces la o sursă de apă adecvată, de calitate corespunzătoare, care să corespundă nevoilor fiziologice; în acest sens, trebuie să fie monitorizată calitatea apei din fântâni, râuri, pâraie și baraje.

Art. 6. – (1) Ovinele și caprinele trebuie să aibă acces la o rație alimentară adecvată, nutritivă, echilibrată, adaptată și conformă nevoilor fiziologice, furnizată zilnic, în condiții igienice, inclusiv la suplimente minerale adecvate, atunci când este necesar.

(2) Pentru oile hrănite cu furaje concentrate, la care hrana se administrează concomitent întregului efectiv, se va asigura un front de furajare de 30 cm pentru fiecare animal, pentru a se evita competiția și agresiunea între animale.

(3) Când hrana se administrează la discreție, frontul de furajare alocat fiecărui animal este de 10-12 cm.

(4) Începând cu a 10 – a zi de viață, trebuie administrat fân de bună calitate, în cantitatea minimă necesară pentru întreținerea organismului, conform tabelului următor:

Categoria de animale	Kg/tain	Tainuri/zi
Oi	3	1
Miei	0,5	1

Art. 7. - (1) În adăposturile pentru animale trebuie să fie asigurate condiții astfel încât temperatura ambiantă, viteza aerului, umiditatea relativă, nivelul de gaze toxice și praf să nu afecteze în mod negativ sănătatea și bunăstarea animalelor.

(2) Facilitățile de depozitare a gunoiului de grajd în interiorul sau în afara unității trebuie proiectate, menținute și administrate pentru a se preveni expunerea animalelor la gaze în concentrații dăunătoare pentru sănătatea lor.

(3) Animalele nu trebuie să fie expuse inutil la zgomote constante sau bruște, astfel că ventilatoarele, utilajele de hrănire sau alte echipamente trebuie construite, amplasate, utilizate și întreținute astfel încât să provoace cât mai puțin zgomot posibil, atât direct, în interiorul adăposturilor, cât și indirect, prin structura adăposturilor în sine.

(4) Animalele nu trebuie ținute în permanență în lumină puternică sau în întuneric total.

(5) Nivelul de iluminare naturală sau artificială trebuie să fie suficient pentru a permite exprimarea unui comportament normal iar sursele de lumină artificială trebuie montate astfel încât să nu provoace disconfort animalelor.

(6) Circuitele și echipamentele electrice trebuie să fie întreținute astfel încât să se evite riscul electrocutării animalelor.

(7) Toate echipamentele automate sau mecanice din adăposturi care influențează sănătatea și bunăstarea animalelor trebuie să fie inspectate cel puțin o dată pe zi, astfel încât să fie identificată și remediată imediat orice defecțiune care ar putea pune în pericol sănătatea sau bunăstarea animalelor, cu luarea de măsuri corespunzătoare pentru protecția acestora până la remedierea deficienței.

(8) Clădirile trebuie să aibă ventilație mecanizată sau naturală adecvată pentru a furniza aer proaspăt, care trebuie să circule deasupra capului animalelor, și pentru a menține temperatura efectivă a mediului în zona de confort a animalelor.

(9) Temperatura din adăpost trebuie menținută în limitele zonei termo-neutre, prezentate în tabelul următor, astfel încât să scadă riscul îmbolnăvirilor.

Categoriile de animale	Temperatura minimă	Temperatura maximă
Oi	6°C	26 °C
Miei	14°C	21 °C

(10) Pardoseala trebuie să fie antiderapantă, curată și bine drenată, adaptată speciilor și categoriilor de animale.

(11) În boxe trebuie să fie asigurat așternut de paie, în cantitate de aproximativ 0,5 kg/cap de oaie, respectiv 0,20 – 0,25 kg/cap de miel.

Art. 8. – (1) Pentru ovinele și caprinele adăpostite, spațiul standard pentru fiecare animal, suprafața totală disponibilă pentru toate animalele și dimensiunea grupului se determină în funcție de vârstă, talie și alte caracteristici biologice ale ovinelor și caprinelor, după cum urmează:

Ovine

Categoria	Greutatea	Suprafața
Berbeci de reproducție	<50 kg	2 m ² /cap
Berbeci de reproducție	> 50 kg	3 m ² /cap
Oi gestante	45-65 kg.	1,0 – 1,2 m ² /cap
Oi mame cu miei în vârstă de până la 6 săptămâni	45-65 kg.	1,8 – 2,0 m ² /cap
Miei până la 12 săptămâni	-	0,5 -0,6 m ² /cap
Miei și oi cu vârsta între 12 săptămâni și 1 an	-	0,75 -0,90 m ² /cap

Caprine

Categoria	Suprafața
Capre adulte	1,5 m ² /cap
Iezi	0,4 m ² /cap
Capre mamă cu un ied	2 m ² /cap
Pentru fiecare ied în plus	0,4 m ² /cap

(2) Pentru ovinele și caprinele cazate exclusiv în adăpost, fără acces la spații exterioare (padocuri, pașuni,etc.) se alocă, suplimentar, următoarele suprafețe pe cap de animal:

Categoria	Suprafața
Capre adulte	2,5 m ² /cap
Iezi	0,5 m ² /cap
Capre mamă cu un ied	3 m ² /cap
Pentru fiecare ied în plus	0,5 m ² /cap

(3) În cazul în care ovinele și caprinele sunt ținute în aer liber, în zone fără refugiu natural sau umbră, trebuie să existe o altă formă de protecție împotriva intemperiilor.

(4) Pășunile trebuie să fie selectate și administrate astfel încât să se asigure că animalele nu sunt supuse riscurilor fizice, chimice sau de altă natură.

Art. 9. – (1) Trebuie să existe facilități adecvate de manipulare și contenție în exploatație sau în altă parte și, dacă este necesar, acestea trebuie să includă și instalații pentru tratamentul afecțiunilor podale.

(2) În cazul în care există un risc de atac al prădătorilor, trebuie luate măsuri pentru a se minimiza riscul, în conformitate cu legislația internă și cu alte instrumente juridice pentru protecția animalelor sau pentru conservarea speciilor sălbatice amenințate.

(3) Toate echipamentele, inclusiv dispozitivele automate, echipamentele de muls, ventilatoarele, sistemele de încălzire și unitățile de iluminare trebuie păstrate curate, inspectate zilnic și menținute în stare bună de funcționare.

(4) Stingătoarele de incendiu și sistemele de alarmă trebuie verificate și testate în mod regulat.

(5) Personalul cu atribuții de îngrijire a animalelor trebuie să se asigure de aplicarea unor măsuri prompte pentru a se preveni suferința, ori de câte ori apar defecțiuni electrice sau mecanice.

(6) Instalațiile electrice alimentate la tensiune înaltă trebuie să fie inaccesibile animalelor, bine izolate, protejate împotriva rozătoarelor și corect împământate.

Art. 10. – (1) Oile gestante trebuie ținute în grupuri de mai puțin de 50 capete, pentru o mai bună identificare și îngrijire pe perioada fătărilor.

(2) Ovinele și caprinele ce necesită a fi deplasate în alte locații trebuie manipulate cu calm, de personal cu experiență, ținând cont de caracteristicile lor comportamentale.

(3) Ovinele și caprinele trebuie să fie de preferință conduse, putând fi mânate cu condiția ca acest lucru să fie realizat cu grijă, exploatându-se instinctul de turmă; câinii utilizați la stână trebuie dresați corespunzător, astfel încât să nu rănească ovinele.

(4) Trebuie evitate activitățile care pot speria, răni sau provoca agitație animalelor.

(5) Caprele nu trebuie să fie ridicate de cap, coarne, picioare, coadă sau blană.

(6) Diversele instrumente, precum bețele, se utilizează numai în scopul ghidării animalelor și fără a se provoca durere sau suferință inutilă animalelor.

(7) În cazul în care animalele sunt bolnave sau rănite într-o asemenea măsură încât transportul le-ar provoca suferințe suplimentare considerabile, acestea trebuie să fie tratate sau ucise pe loc; în cazul în care trebuie ucise pe loc, aceasta trebuie realizată în mod uman și fără întârziere și, acolo unde este posibil, de către o persoană cu experiență în aplicarea metodelor de ucidere, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Capitolul V

Gestația

Art. 11. – (1) Femelele gestante trebuie să fie manipulate cu grijă deosebită, pentru a se evita stresul și rănirea animalelor, care pot conduce la fătare prematură.

(2) Femelelor gestante li se asigură o rație alimentară conformă cerințelor stării fiziologice, în special în ultimele săptămâni de gestație, pentru a se evita toxemia de gestație.

(3) La fătare se asigură asistență, de către personal familiarizat și specializat, care să cunoască semnele de fătare; în situația distociilor, se va solicita asistență de specialitate.

(4) În compartimentele sau boxele de fătare se asigură un așternut adecvat, care este curățat și dezinfectat periodic.

Art. 12. – (1) Dupa fătare, oile și caprele mamă vor fi ținute cel puțin 24 de ore împreună cu mieii și iezii lor, pentru consolidarea legăturii materne; acest lucru nu se aplică în cazul în care se impune separarea din considerente de ordin medical.

(2) Mieii și iezii nou-născuți trebuie să primească în primele 4 ore de la fătare o cantitate adecvată de colostru, de la mamă sau din surse alternative, administrat la temperatura corpului.

(3) În situația administrării de colostru provenit din altă fermă, acesta trebuie supus unui tratament termic adecvat, prin încălzire la 56°C .

(4) În situația hrănirii artificiale a mieilor și iezilor, se administrează lapte sau un substituent, de 4 ori pe zi, în primele două săptămâni, urmând ca în săptămânile 3-4 să fie redus, pentru obișnuirea cu hrană solidă.

(5) Administrarea laptelui sau substituentului de lapte se realizează în conformitate cu următorul tabel:

Vârsta (zile)	Greutatea la naștere	Volum(ml) / tain	Tainuri/zi
5 - 14	2,0 -2,5 kg	250	2 sau 3 tainuri egale
	2,6 - 4,0 kg	400	2 sau 3 tainuri egale
15 - 28	2,0 - 2,5 kg	350	2 sau 3 tainuri egale
	2,6 - 4,0 kg	600	2 sau 3 tainuri egale
29 - 42	2,0 - 2,5 kg	250	2 sau 3 tainuri egale
	2,6 - 4,0 kg	400	2 tainuri egale
43 - 56	2,0 - 2,5 kg	150	2 sau 3 tainuri egale
	2,6 - 4,0 kg	200	2 tainuri egale

(6) Din a 43-a zi de viață, trebuie redusă cantitatea de substituent, până în a 56 zi de viață, când administrarea se sistează complet.

(7) Începând cu a 5-a zi de viață, trebuie administrat furaj starter până la vârsta de 5 luni, sau administrarea se continuă atât timp cât este necesar.

Capitolul VI

Mutilări, manopere și intervenții chirurgicale

Art. 13. - (1) În cazul în care ovinele și caprinele trebuie să fie marcate, acest lucru se realizează fără a le provoca durere, prin aplicarea unei crotalii auriculare sau prin implantarea de dispozitive electronice.

(2) Sunt interzise procedurile care au ca rezultat pierderea unui volum important de țesut sau modificarea structurii osoase, sau care generează durere sau suferință, și în special:

- a) amputarea penisului sau alte operații ale penisului;
- b) sterilizarea;
- c) pilirea sau tăierea dinților.

(3) Sunt exceptate de la prevederile alin. (2) următoarele :

a) procedurile efectuate exclusiv în scopuri sanitar-veterinare pentru a calma sau pentru a se preveni orice durere și suferință;

b) următoarele proceduri care pot fi efectuate în condițiile prevăzute în continuare:

(i) codotomia prin metode chirurgicale sau cu un clește hemostatic, coada trebuind lăsată suficient de lungă pentru a acoperi anusul la masculi, respectiv anusul și vulva la femele;

(ii) castrarea prin metode chirurgicale sau cu clește hemostatic;

(iii) vasectomia.

Capitolul VII

Particularități specifice

Art. 14. - (1) Ovinele și caprinele trebuie tunse cel puțin o dată pe an.

(2) Operațiunile de tuns se planifică ținând cont de condițiile climatice, asigurându-se și condiții de adăpostire corespunzătoare.

(3) În cursul operațiunii de tuns, se respectă tehnicile de manipulare a animalelor, se utilizează instrumente curate și dezinfectate, se evită rănirile, iar în cazul producerii acestora, se vor trata corespunzător.

(4) Datorită anatomiei scheletului craniului iedului, ecornarea reprezintă o procedură dificilă, chiar dacă este efectuată sub anestezie; în cazul în care ecornarea urmează să fie efectuată, aceasta trebuie să se realizeze atunci când mugurele de corn este suficient de dezvoltat, în vederea unei operațiuni eficiente.

AUTORITATEA NAȚIONALĂ SANITARĂ VETERINARĂ
ȘI PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR

Se aprobă,
PREȘEDINTE - SECRETAR DE STAT
Dr. Robert-Viorel CHIOVEANU

REFERAT DE APROBARE

Protecția animalelor de fermă este reglementată de *Directiva Consiliului (CE) nr. 98/58 privind protecția animalelor de fermă*, transpusă în legislația națională prin *Ordinul președintelui ANSVSA nr. 75/2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind protecția animalelor de fermă*, care stabilește norme generale, aplicabile tuturor speciilor de animale deținute pentru producția de alimente, lână, piele sau blană sau pentru alte scopuri agricole, norme bazate pe Convenția Europeană pentru protecția animalelor de fermă.

Obiectivul Convenției Europene pentru protecția animalelor de fermă constă în asigurarea protecției animalelor de fermă față de orice durere, suferință sau vătămare inutilă care poate fi cauzată de condițiile de adăpostire, furajare sau de îngrijirea primită.

În vederea atingerii acestui obiectiv, statele membre trebuie să respecte anumite reguli care privesc, printre altele, personalul care îngrijește animalele, inspecția zilnică a animalelor, spațiul alocat animalelor în vederea asigurării libertății de mișcare, construcția adăposturilor și condițiile de microclimat, inspecția zilnică a echipamentelor (de ex, sistemul de ventilație artificială), instalațiile de furajare și adăpare, etc.

Ulterior adoptării Convenției Europene pentru protecția animalelor de fermă, Comitetul Permanent creat de aceasta a adoptat o serie de recomandări, inclusiv în ceea ce privește protecția unor specii de animale precum bovinele, ovinele și caprinele, recomandări care, până în prezent, nu au fost preluate în legislația națională.

Organizația pentru Sănătate Animală a elaborat și inclus în Secțiunea 7 al Codului de sănătate al animalelor terestre, capitole referitoare la bunăstarea și sistemele de producție pentru vacile de carne, respectiv vacile de lapte.

Comisia Europeană, prin intermediul DG Santé a elaborat și diseminat, în cadrul proiectului Animal Transport Guides, Ghiduri de Bune și Cele Mai Bune Practici pentru animalele transportate în Europa și către țări terțe pentru sacrificare, îngrășare și reproducție. Ghidurile au fost elaborate pentru taurine, cabaline, porcine, păsări și ovine. Pentru mamifere, ghidurile au prevăzut capitole referitoare la descărcarea pentru odihnă, adăpare și furajare a animalelor în punctele de control. Acestea conțin prevederi referitoare la standardele minime pentru adăposturile destinate: bovinelor, ovinelor și caprinelor, precizări referitoare la echipamentele destinate adăpării și furajării, iluminat, modul în care se realizează inspecțiile în punctele de control.

Prin coroborarea informațiilor cuprinse în recomandările la Convenția Europeană pentru protecția animalelor de fermă, în capitolele 7.9 și 7.11 ale Codului de sănătate al animalelor terestre, precum și cele cuprinse în Ghidul de bune practici pentru transportul taurinelor și Ghidul de bune practici pentru transportul oilor, s-a elaborat prezentul proiect de ordin.

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ SANITARĂ VETERINARĂ
ȘI PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR**

Având în vedere cele mai sus menționate, vă rugăm să aprobați proiectul de ordin al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor pentru aprobarea Normei sanitare veterinare ce stabilește standarde minime pentru protecția bovinelor și a Normei sanitare veterinare ce stabilește standarde minime pentru protecția ovinelor și caprinelor, pentru a fi promovat și publicat în Monitorul Oficial al României, partea I.

DIRECTOR GENERAL,

Dr. Ioan BOGOLIN

